

Wskazówki do udzielania pomocy w formie zasiłków celowych osobom poszkodowanym

Forma pomocy – zasiłek celowy, o którym mowa w art. 40 ust. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej, przyznany w formie decyzji administracyjnej.

Osoby uprawnione – osoby lub rodziny, które w wyniku zdarzeń losowych o charakterze masowym poniosły straty w gospodarstwach domowych (budynkach mieszkalnych, podstawowym wyposażeniu gospodarstw domowych) i z uwagi na szczególnie trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb bytowych. Zasiłek przysługuje niezależnie od tego, czy osoba lub rodzina posiada tytuł prawny do lokalu mieszkalnego, który zajmuje. Warunkiem jest, aby uszkodzony dom był jedynym miejscem zamieszkania osoby lub rodziny.

Przeznaczenie zasiłku celowego - wykonanie remontów i napraw w mieszkaniu oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych (m.in. zakup żywności, opału, odzieży, bielizny pościelowej, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, sprzętu AGD). Celem tej formy zasiłku jest udzielenie pomocy bezpośrednio po zdarzeniu.

Ustalanie wysokości zasiłku celowego - zasiłki celowe przyznawane są na podstawie ustawy o pomocy społecznej i nie mogą być utożsamiane z odszkodowaniami za utracone lub uszkodzone mienie. Należy bowiem pamiętać, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy „*Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości*”. Przepis ten wyraźnie określa zasadę subsydiarności, która powinna być stosowana przy rozpatrywaniu spraw o zasiłki. Zauważyć przy tym należy, że zasada ta nie ma bezpośredniego związku z wartością rzeczywistą lub odtworzeniową zniszczonego lub uszkodzonego mienia, co oznacza, że udzielona pomoc nie musi pokrywać w całości poniesionych strat (nie stanowi rekompensaty), a jedynie umożliwić rodzinie zaspokajanie potrzeb na podstawowym poziomie.

Ponadto, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej „zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia (...) niezbędnej potrzeby bytowej (...)”. Decyzje wydawane na podstawie tego przepisu opierają się oczywiście na uznaniu administracyjnym, jednak należy mieć na uwadze, że nie każda szkoda w gospodarstwie domowym ma bezpośredni wpływ na zaspokajanie niezbędnych potrzeb. Inaczej bowiem należy ocenić np. szkody w postaci podtopienia/zalania piwnic, w wyniku czego uszkodzeniu lub zniszczeniu uległ piec c.o. lub inne urządzenia niezbędne do doprowadzenia do gospodarstwa domowego elektryczności, wody czy gazu, a inaczej podtopienie pomieszczeń piwnicznych, które nie zagraża stabilności budynku, jeżeli w tych pomieszczeniach przechowywane są jedynie ruchomości niewielkiej wartości oraz produkty spożywcze gromadzone lub wytwarzane na użytek gospodarstwa domowego.

Podkreślić przy tym trzeba, że organ wydając decyzję o przyznaniu zasiłku jest zobowiązany do miarkowania pomocy uwzględniając, że potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej (art. 3 ust. 4 uops).

Zakres informacji, które powinny zostać uwzględnione w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, będącym podstawą udzielenia pomocy:

- **sytuacja rodzinna:** skład rodziny, w tym liczba dzieci w okresie nauki w szkole (m.in. w kontekście możliwość realizacji obowiązku szkolonego przez dzieci), osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, ze szczególnym uzasadnieniem odrębności prowadzonych gospodarstw domowych, możliwość zapewnienia wsparcia (materialnego, rzeczowego, usługowego) ze strony innych członków rodziny zamieszkujących poza obszarem objętym zdarzeniem;
- **sytuacja mieszkaniowa:** możliwość zamieszkiwania we własnym domu lub w jego części lub konieczność zapewnienia innego schronienia w okresie przejściowym (w przypadku konieczności ewakuacji wskazanie okresów pobytu rodziny poza domem), czy budynek nie stwarza dodatkowego zagrożenia na skutek uszkodzeń, dostęp do wody pitnej, energii elektrycznej itp.;
- **sytuacja zdrowotna:** stan zdrowia członków rodziny w odniesieniu do możliwości samodzielnego wykonania prac związanych z remontem budynku mieszkalnego oraz uporządkowaniem domu po zdarzeniu, osoby poszkodowane w wyniku zdarzenia, w kontekście kosztów związanych z leczeniem;

- **sytuacja majątkowa:** z uwzględnieniem zasobów umożliwiających zaspokojenie potrzeb bytowych, przy wykorzystaniu **własnych środków**, np. wynagrodzenia za pracę, renty, emerytury, innych źródeł utrzymania, oszczędności, **możliwości**, np. podjęcia zatrudnienia, możliwość wsparcia ze strony osób zobowiązanych do alimentacji i **uprawnień**, np. uzyskanie odszkodowania z firmy ubezpieczeniowej. Wskazane jest również odniesienie się do sytuacji rolników, którzy w wyniku zalania lub zniszczenia pól z gospodarstwa rolnego (jeśli do takiego doszło) nie będą czerpać pożytków z tego gospodarstwa;
- **straty poniesione przez rodzinę w wyniku zdarzenia klęskowego:** m.in. uszkodzenie lub zniszczenie mebli, sprzętu AGD, innych przedmiotów codziennego użytku, odzieży, pieca CO, urządzeń do doprowadzania wody pitnej, kanalizacji, poziom zalania, powierzchnia i rodzaj podłóg, liczba uszkodzonych okien, zniszczenie tynków, części lub całości dachu, komina, uszkodzenie ścian, naruszenie konstrukcji obiektu budowlanego, itp.

Uwaga: należy pamiętać, że wszystkie zgromadzone informacje powinny być oceniane w kontekście możliwości zaspokajania przez rodzinę podstawowych potrzeb, w tym potrzeby bezpieczeństwa.

Miejsce złożenia dokumentów:

Punkt Obsługi Klienta
Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
ul. Spokojna 4, 20-914 Lublin.

Komórka prowadząca sprawę:

Wydział Polityki Społecznej
ul. Spokojna 4, 20-072 Lublin
pokój 7 (parter)
tel. 81 74 24 552 fax: 81-74-24-470